

Flera hotade arter och stammar i Nedre Dalälven

Massor med oro och frågor om fisken i Dalälven

- "Oroande minskning av öring, harr, sik!"
- Lax, harr, öring: Vad kan vi göra för att få det bättre för våra laxfiskar?
- Utplantering av fisk ?
- Älv-egen öring ?
- Nors, Siklöja, Sik, Asp ?
- Fiskvandring ?
- Restaurera lek- och uppväxtområden ?

EU-kommisionens förslag: **Stoppa kompensationsodling !**

- Får stöd i rapport från Stockholms universitet m fl.
- "Large scale releases pose an obvious threat to Baltic salmon genetic diversity through straying"
- "Few direct studies exist, but releases appear to have ..."
- "We support the EU Commission proposal to halt compensatory releases"
- Politisk stöd i EU-parlamentet
- Fiskeriverket först positivt
- Förlängd utfasningstid - Möjligt att påverka ?

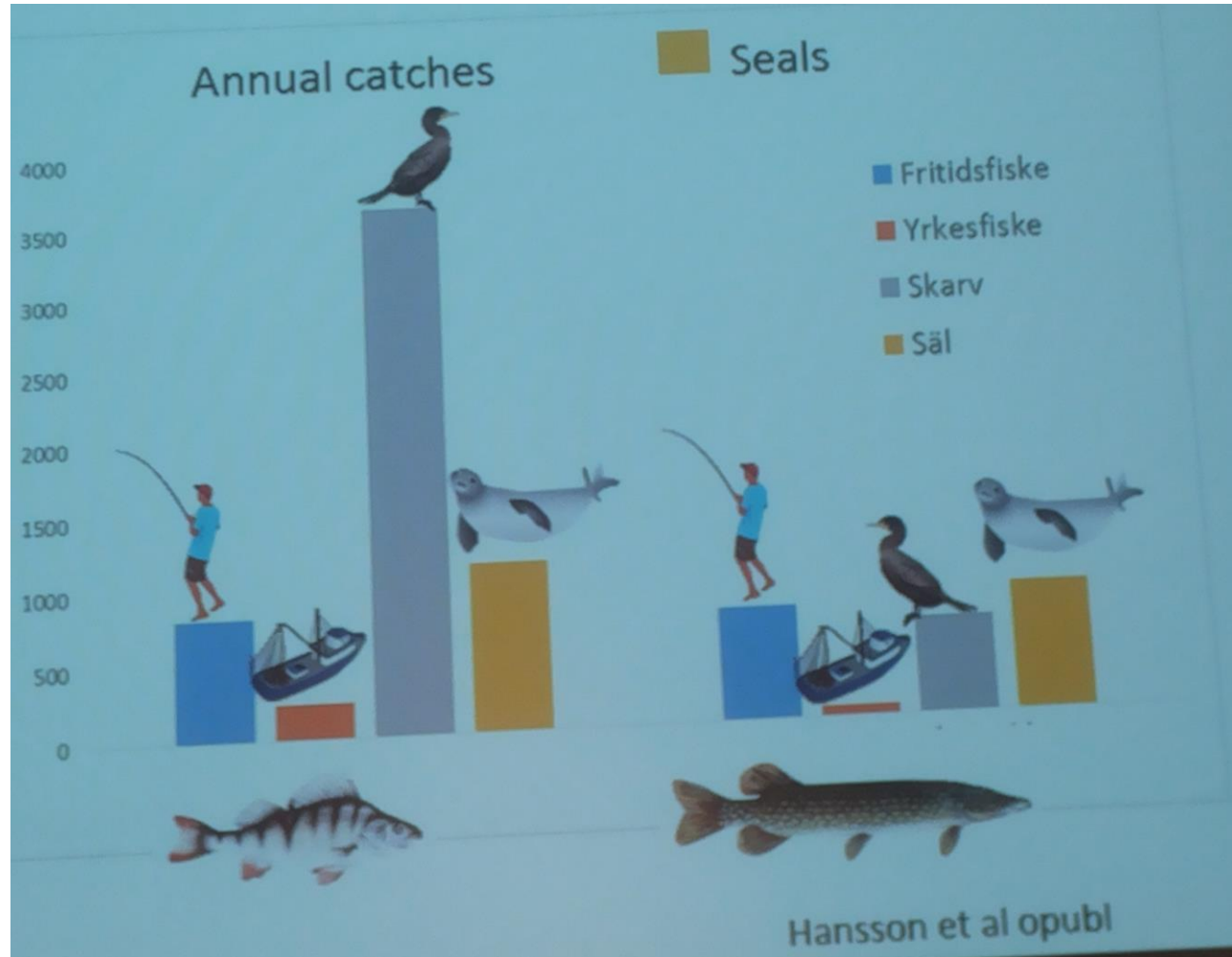
Predation ökar på utvandrande lax- och havsöring-ungar

**800 Skarvar på plats utanför Dalälvens
mynning precis vid Smoltutsättningen varje år**

Skarvens predation i Östersjön

Tjuvfiske oroar - lämnar blodpölar

**Det vittnar Janne Olsson vid Älvkarleby sportfiske om.
Polisen i Norduppland bekräftar att tjuvfisket är ett stort problem.**

Dalälvens avrinningsområde

Utsättning av öringyngel två år

Uppföljning genom elfiske:

Två kategorier av områden:

1. "Sop-rena" = all öring försvunnit
2. Rimlig överlevnad.

Hög predation på öringyngel !

Utsättning av öringyngel två år

Uppföljning genom elfiske:

1. Mycket variation, mycket ”hålrum”, sten, grus och död ved

2. Rimlig överlevnad.

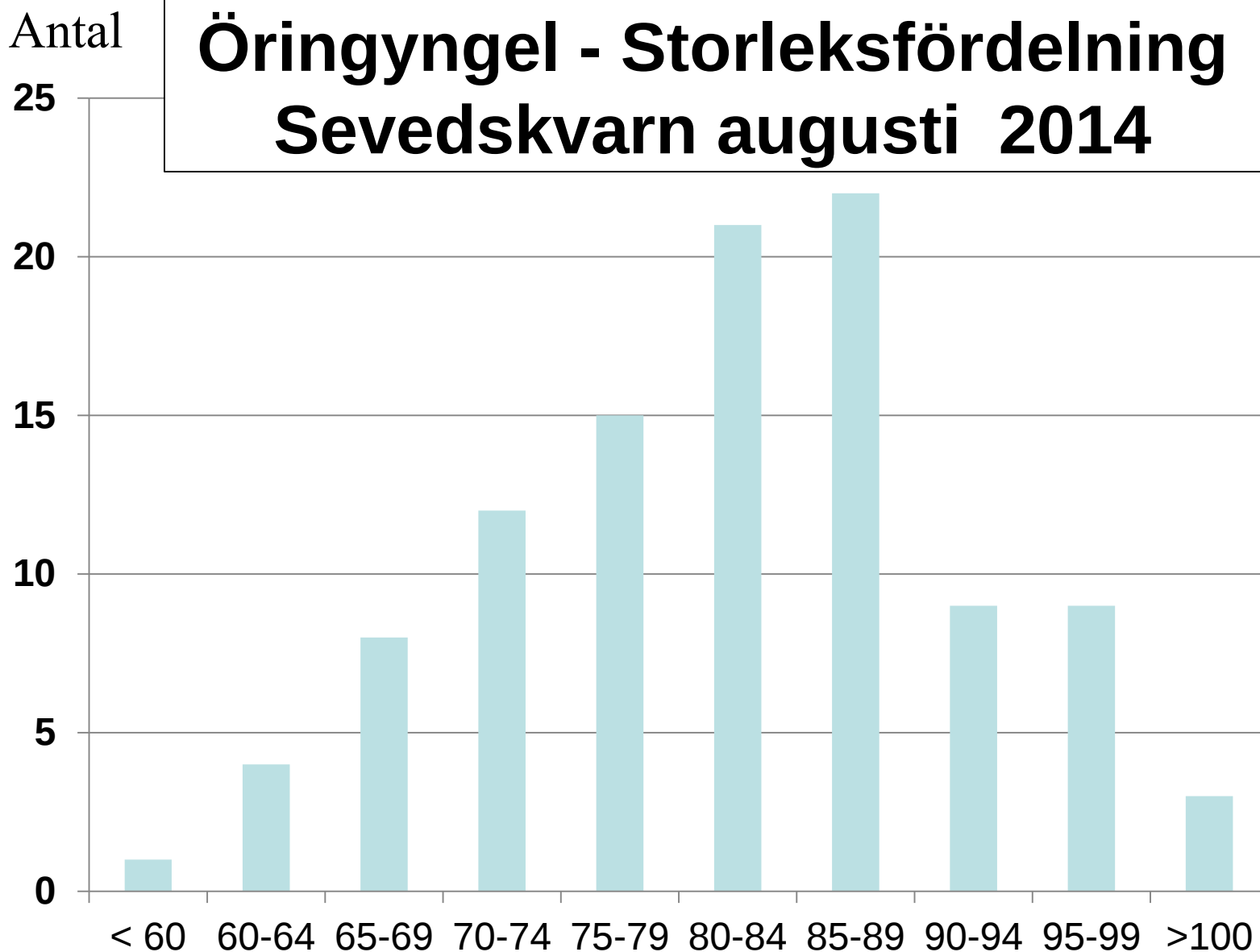

Finns hyfsade uppväxtområden i Sevedskvarn

Länsstyrelsen
Gävleborg

Öringyngel - Storleksfördelning Sevedskvarn augusti 2014

Genetik analys på öring

Bara öringyngel från de vi hade satt ut !

Länsstyrelsen
Gävleborg

Elfiskebåt under 2017

Länsstyrelsen
Gävleborg

Elfiskebåt i Gysingeforsarna tidigare

- 122 fiskar fördelat på 11 arter år 1999
Harr: 23,8 %
- 204 fiskar fördelat på 10 arter år 2000
Harr: 30,4 %

Övriga arter:

Öring, Stensimpa, Gädda, Abborre,
Gärs, Lake, Id, Mört, Braxen, Benlöja
(samt Stäm i Tyttbo)

Pilotstudier för att få FAKTA om laxfiskar i strömsträckor i Nedre Dalälven

Standardiserat Spöprovfiske

Dyk- Snorkel-
inventering

Elfisken ”till fots”

Länsstyrelsen
Gävleborg

Standardiserat Spöprovfiske

Undersökningsområde 1. **Gysingeforsarna**, nedre Dalälven

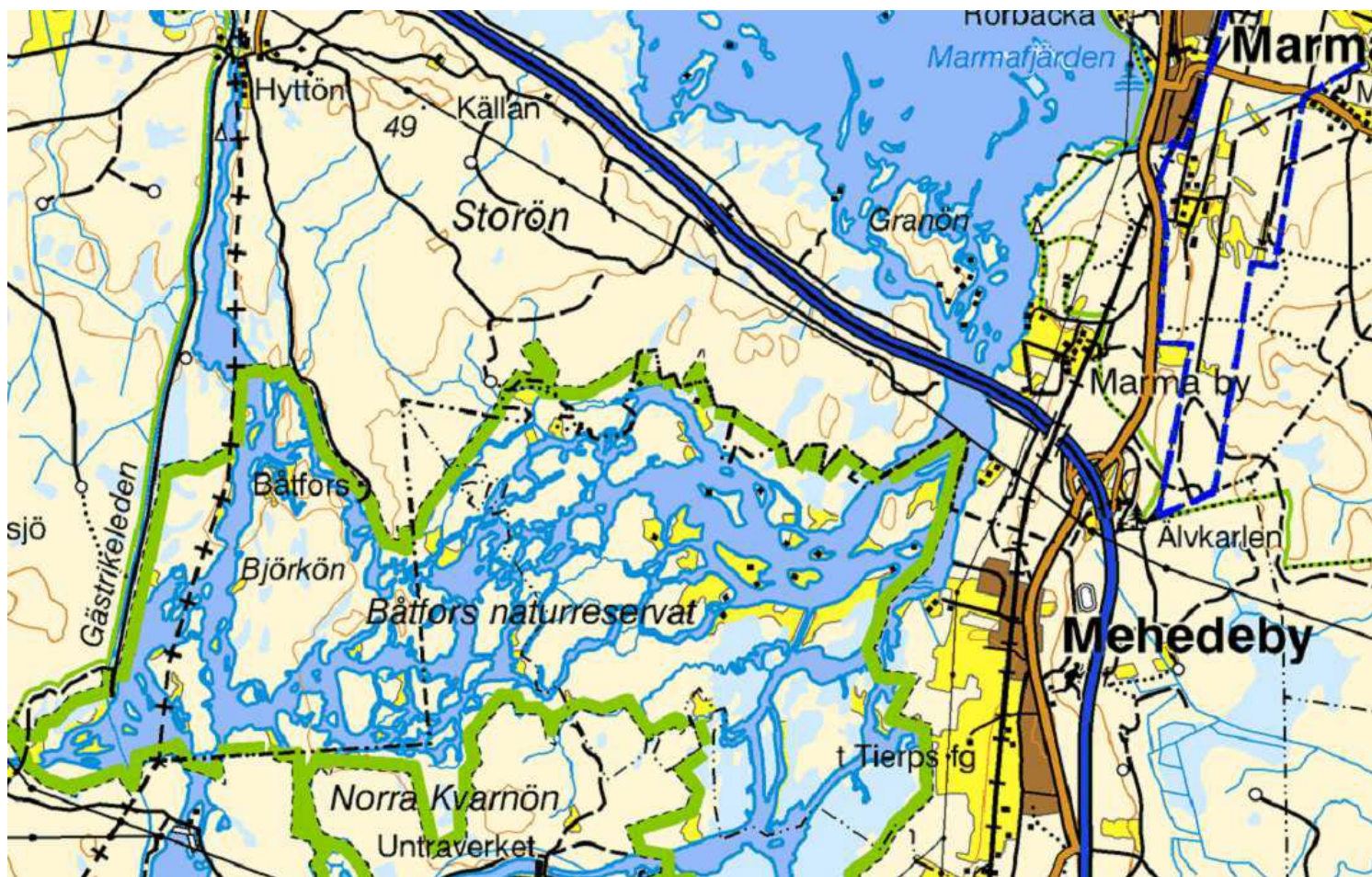

Provfiskeområde A och B i Gysinge

Undersökningsområde 2

Båtforsen nedre Dalälven

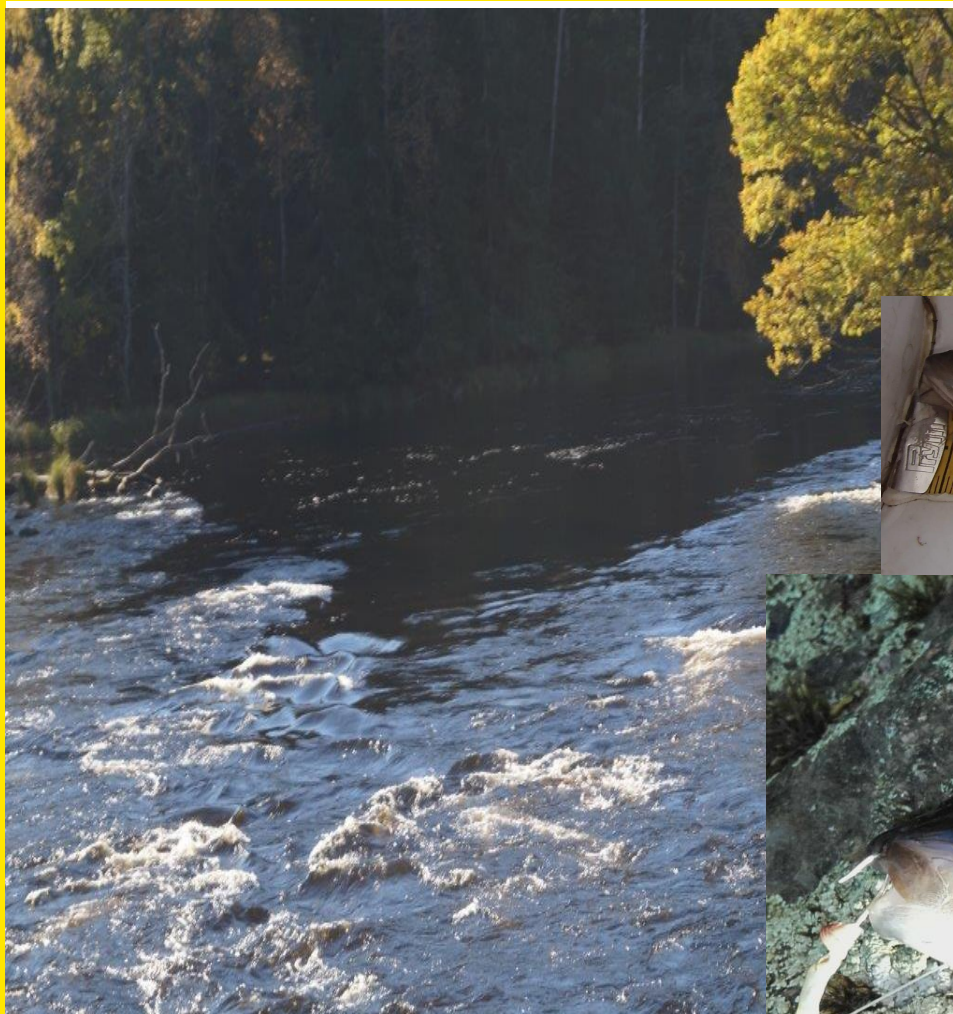

Undersökningsområde 3

Landkvarnforsen nedre Dalälven

Få och små av strömlevande arter

Mycket andra arter;
Speciellt ”Sjö-arter”

Länsstyrelsen
Gävleborg

Analys och slutsatser så här långt:

Landkvarnsforsen: Livskraftiga bestånd av öring och harr

Båtforsen: Mycket svaga bestånd av öring och harr.

Låg fångst av strömlevande fiskarter – även Stensimpa.

Preliminär analys: Torrlagt resp lugnvatten långa perioder.

Detta ger predation , konkurrens av ”sjöarter”, sedimentation

Länsstyrelsen
Gävleborg

Det fanns bra strömsträckor

Länsstyrelsen
Gävleborg

LIV – Laxfisk i Nedre Dalälven

Länsstyrelsen
Gävleborg

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Bra Miljöval

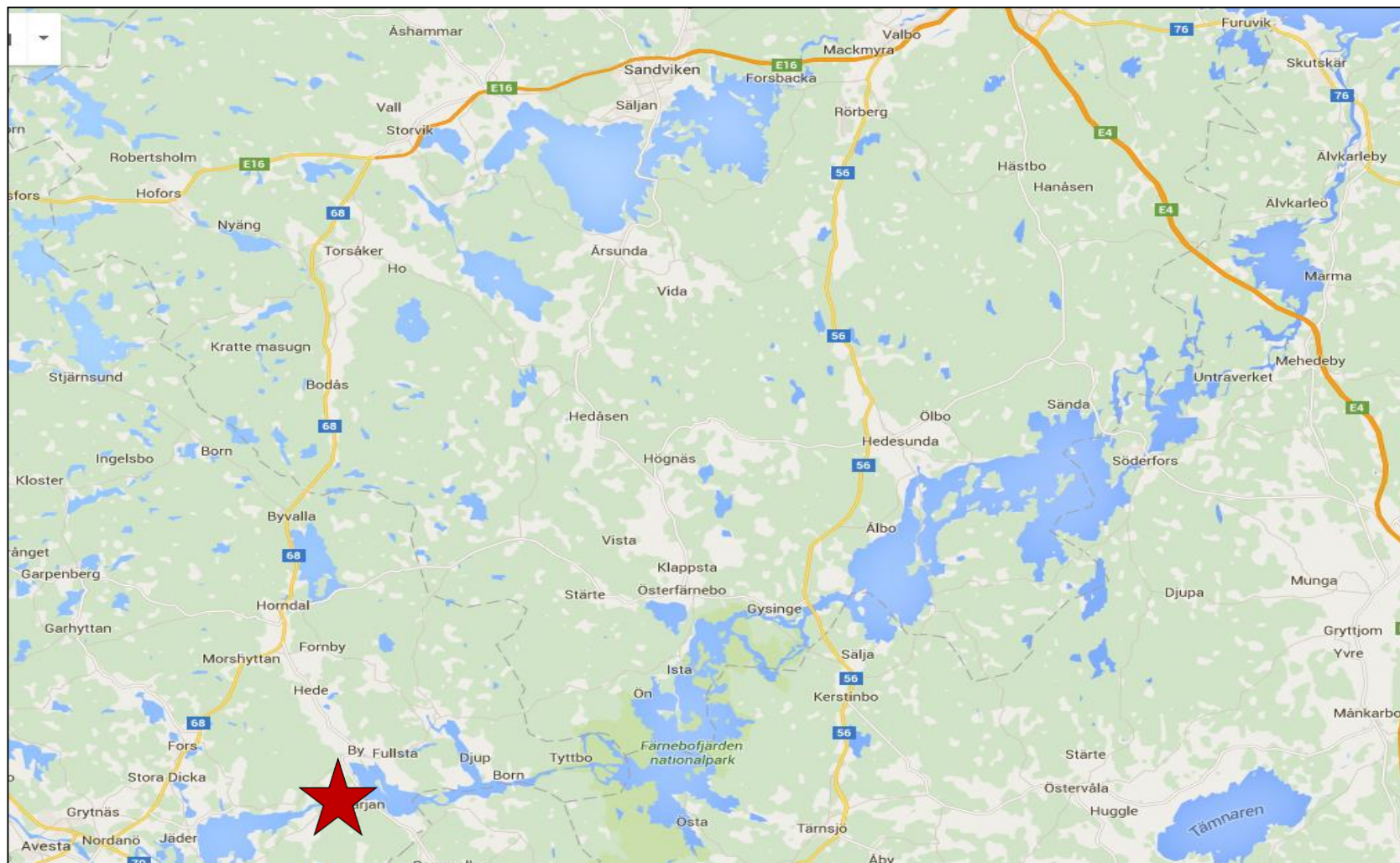

En helhetsanalys om återställande av fiskvandring
i nedre Dalälven upp till Näs bruk

Länsstyrelsen
Gävleborg

LIV – Laxfisk i nedre Dalälven

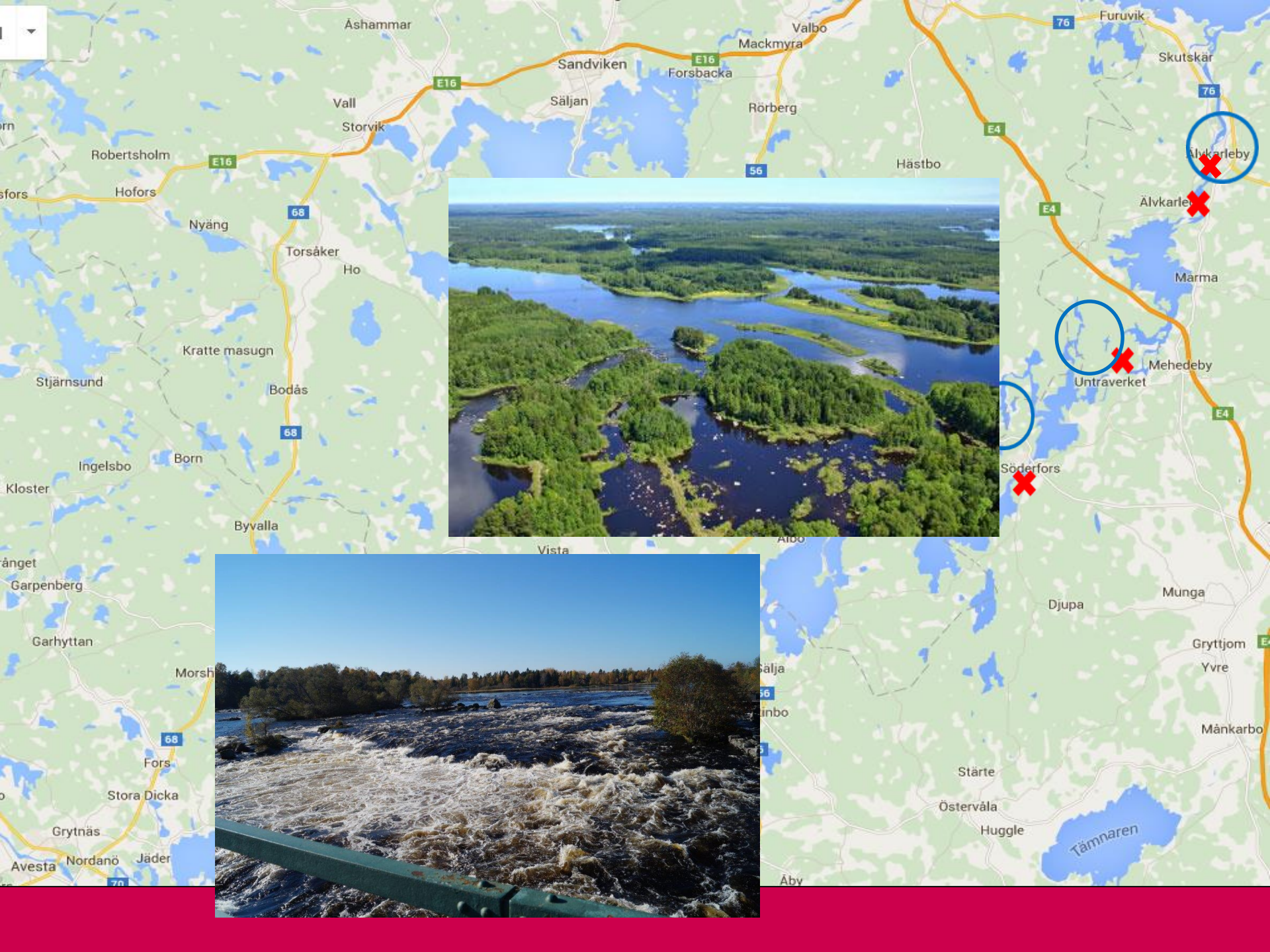

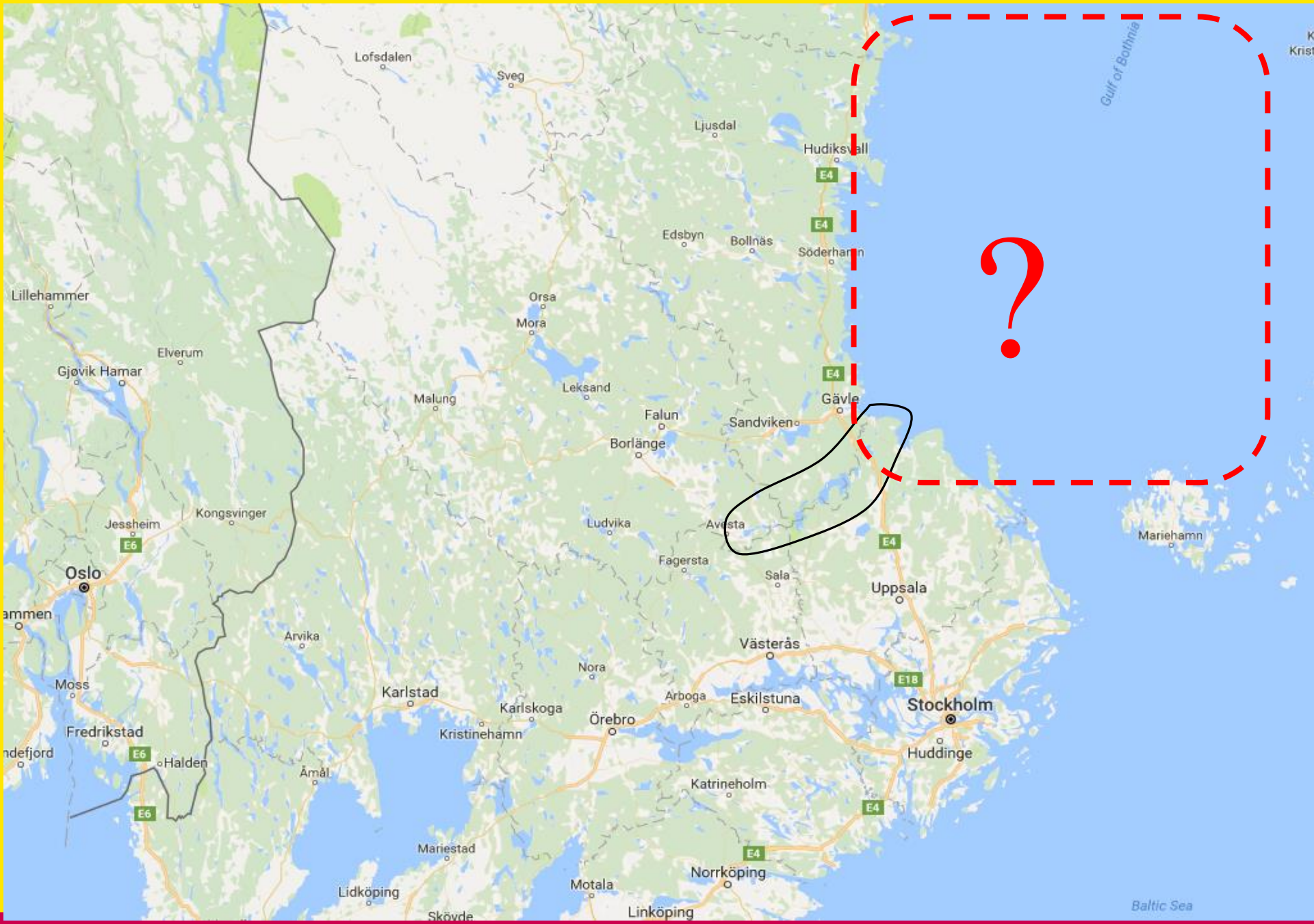
Länsstyrelsen
Gävleborg

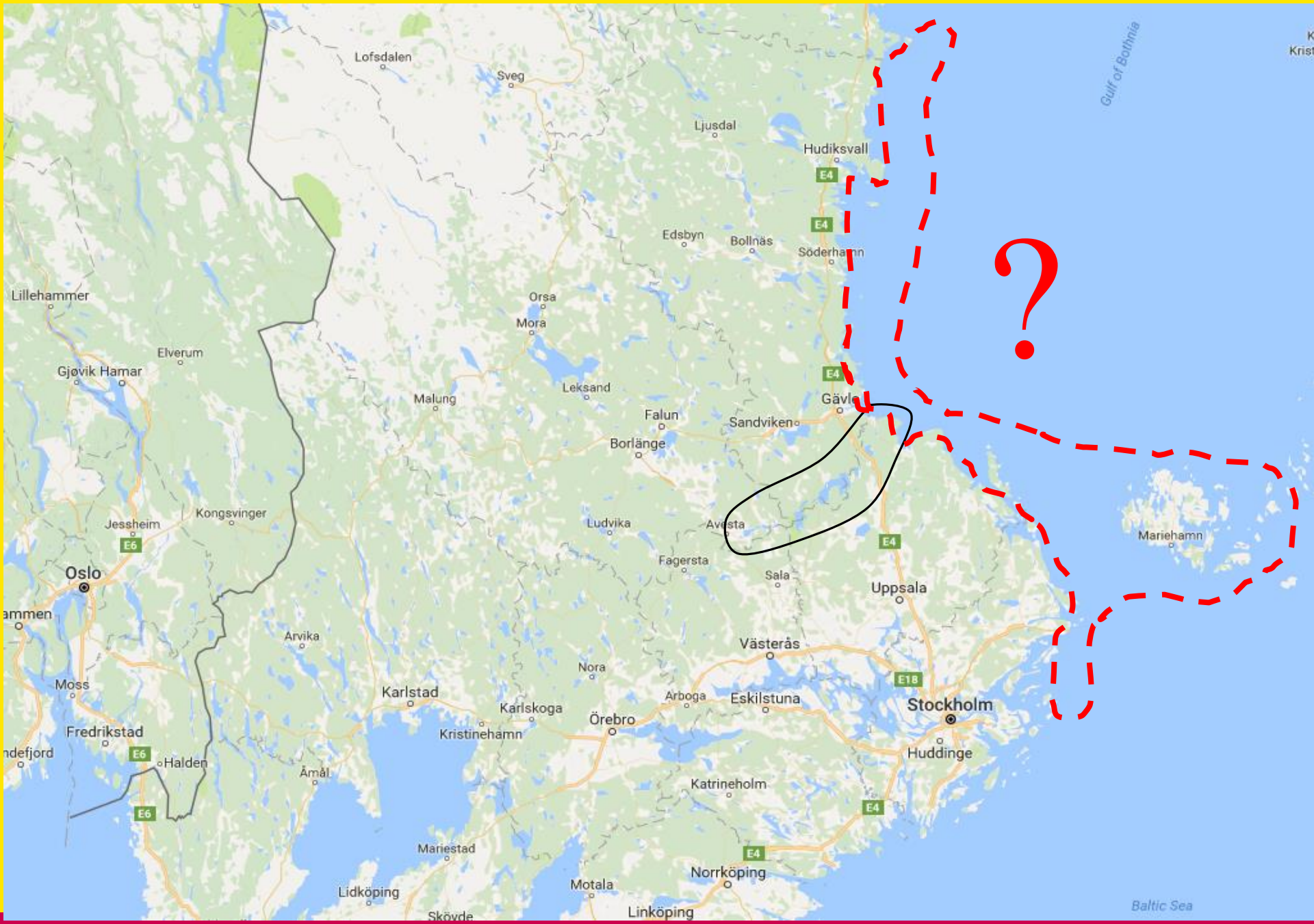

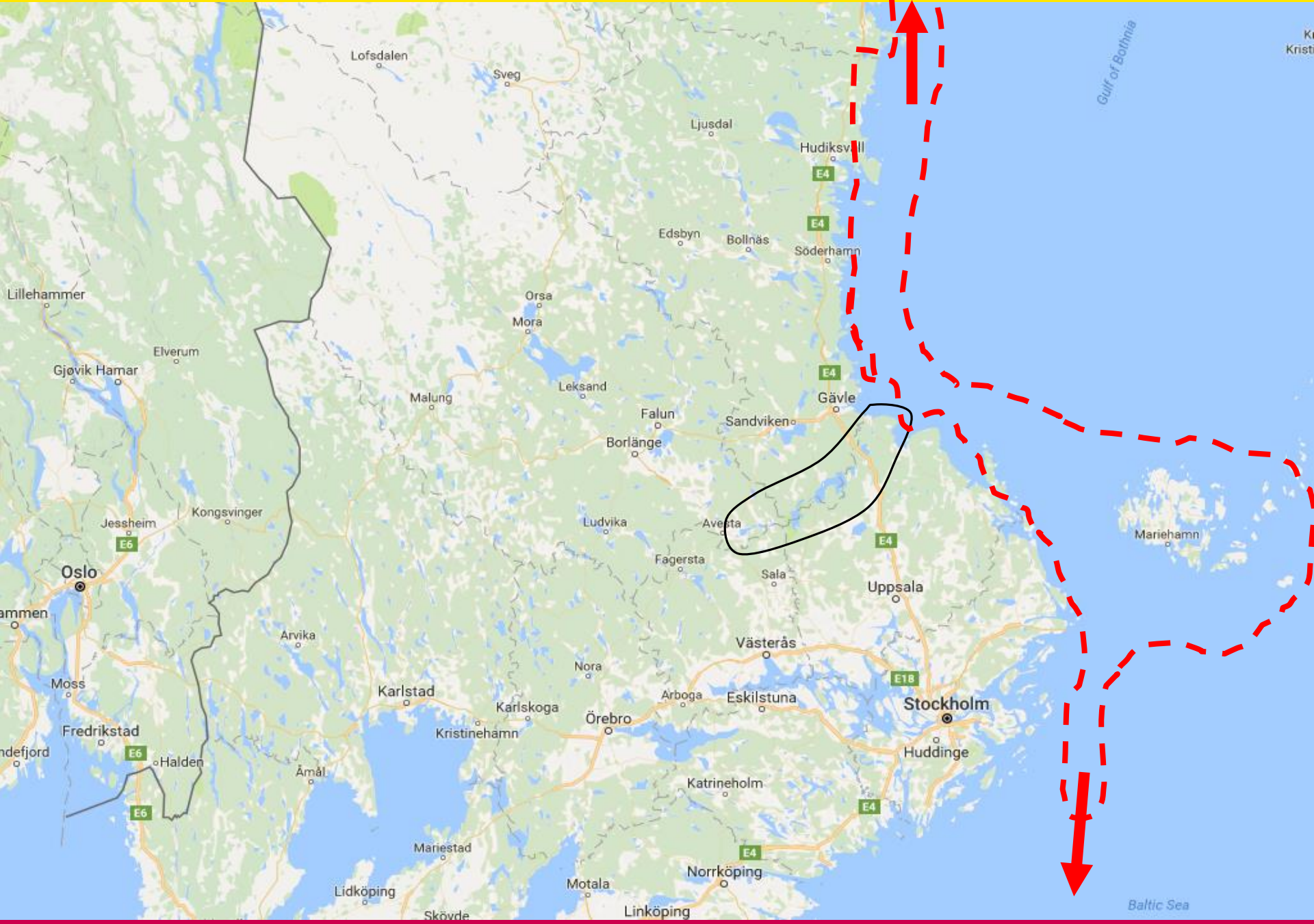
A map of Southern Sweden showing major cities, roads, and water bodies. A black outline highlights a specific water area in the central-eastern part of the country, near the cities of Gävle, Sandviken, and Årstad. The text "Unikt vattenområde !" is overlaid on the map.

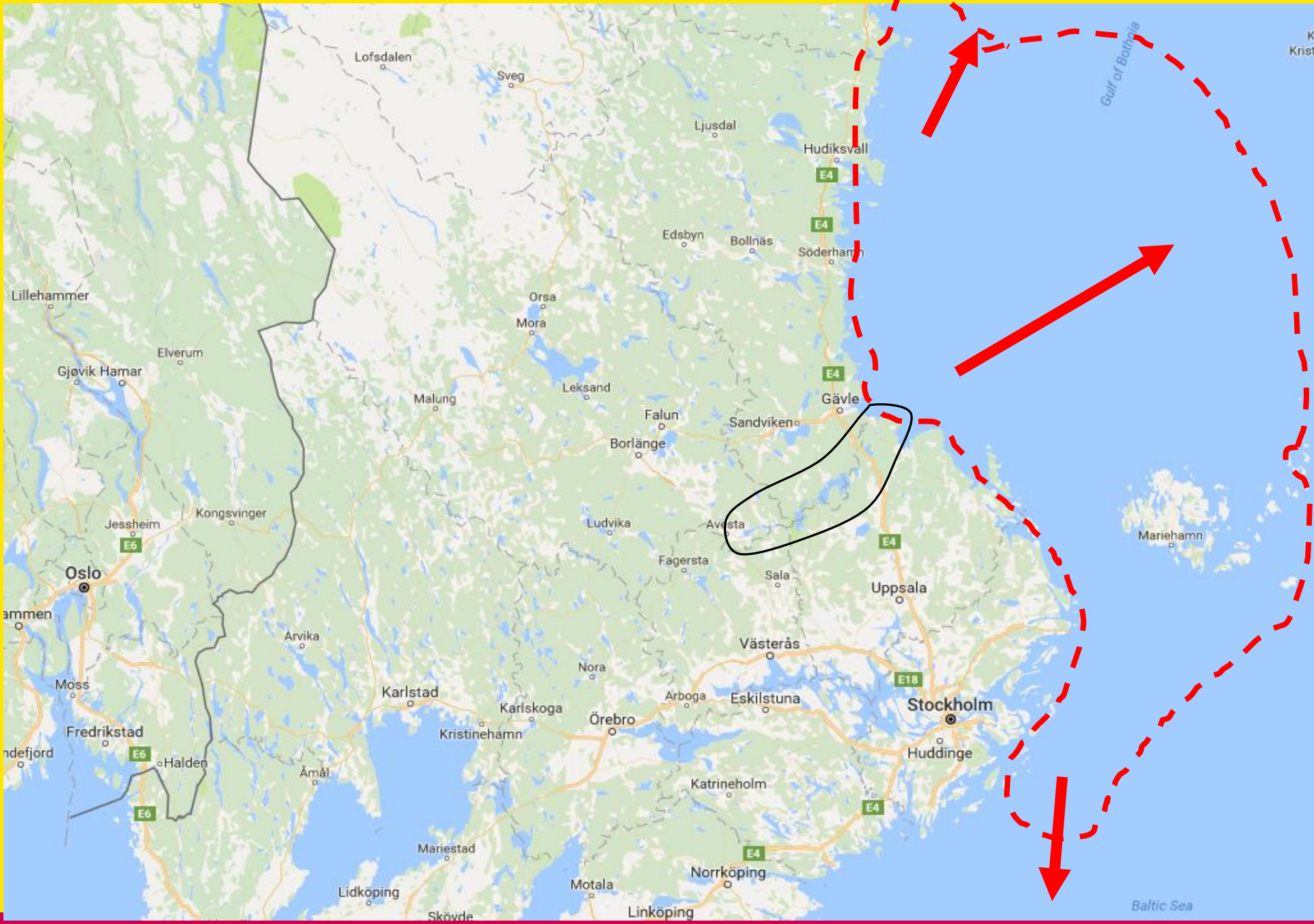
Unikt vattenområde !

Uppe i själva Dalälven

Länsstyrelsen
Gävleborg

Harrpopulationer isolerade och därmed sårbara

**Behöver åtgärder:
Fiskvandring och Restaurering av biotoper**

Länsstyrelsen
Gävleborg

Kartering av lek- och uppväxt- områden i Gysinge 2016 – Underlag för restaurering

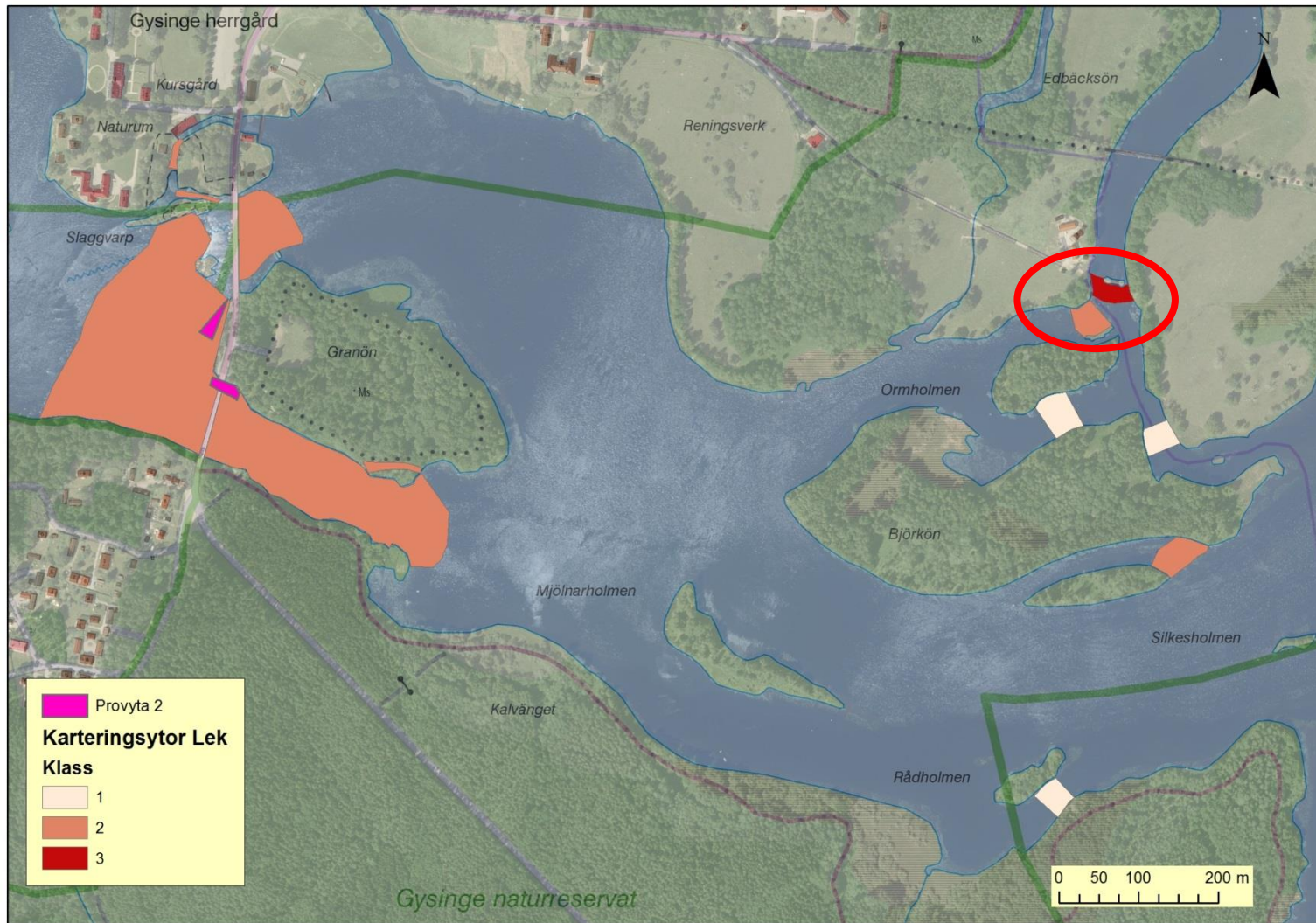

Gysingeforsarna

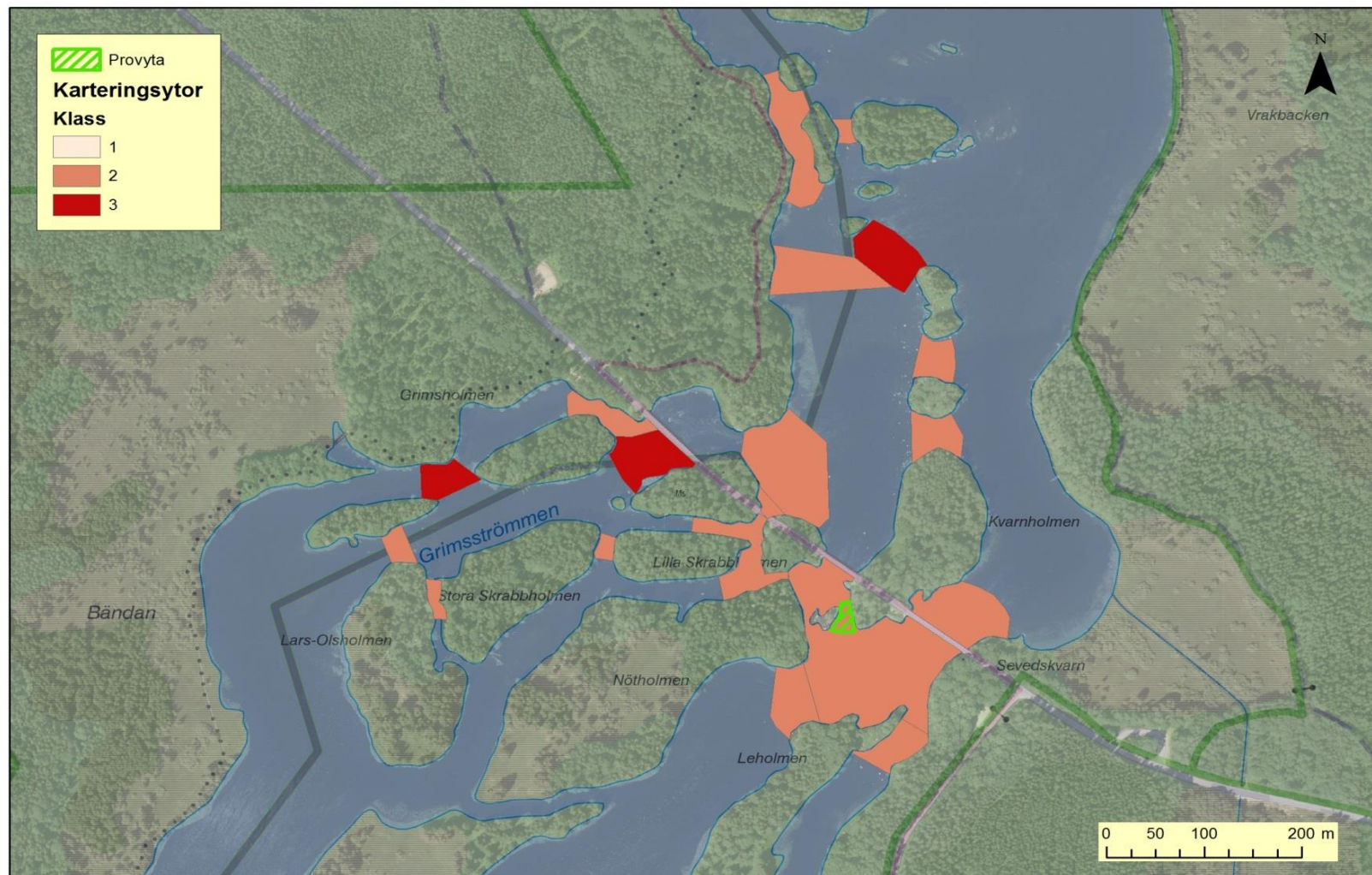
- **Mycket block och storsten**
- **Grus och mindre sten bristvara !**
- **Liten reproduktion – högt fisketryck**

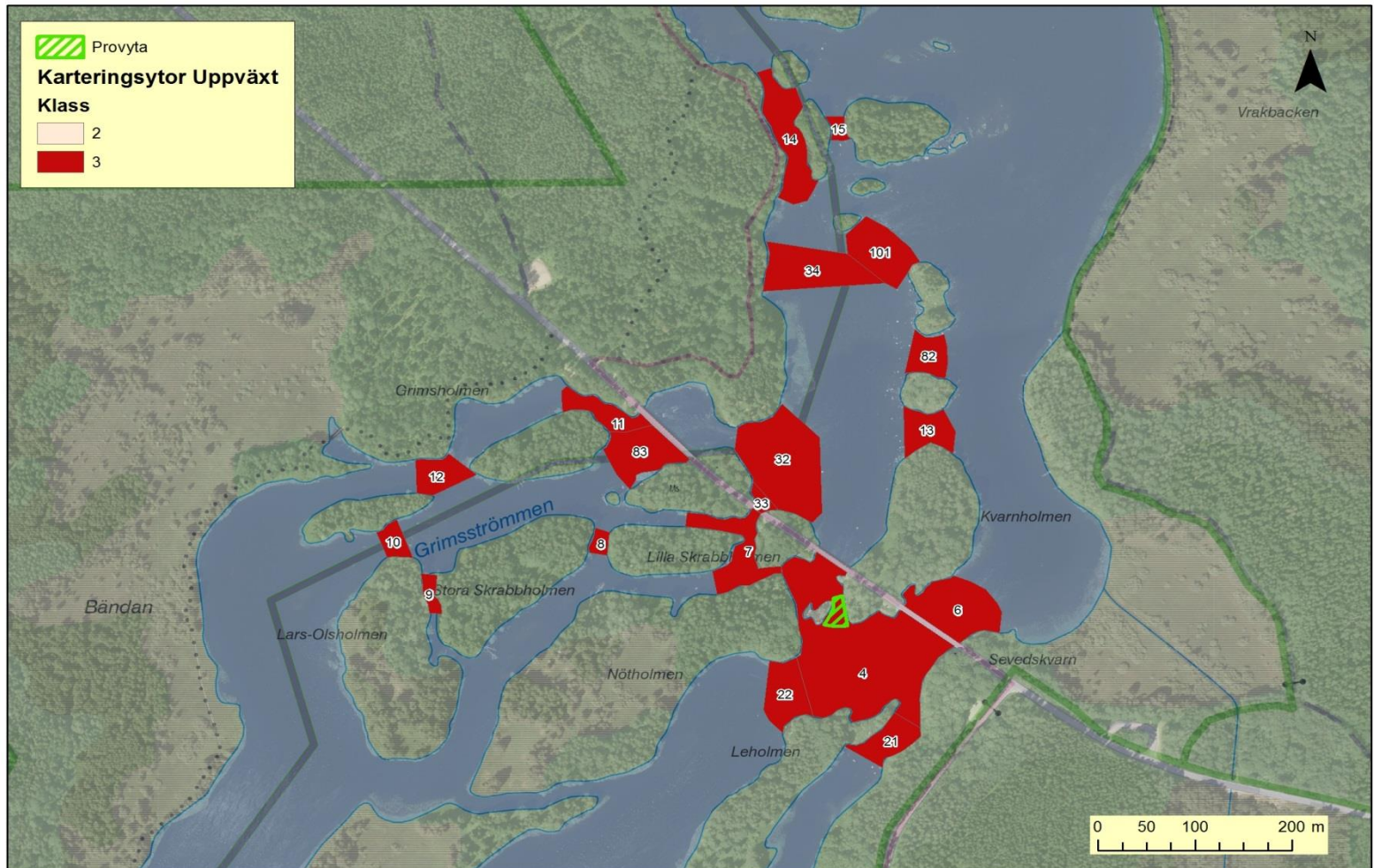
Lekområden i Gysinge

Lekområden i Sevedskvarn

Uppväxtområden i Sevedskvarn

Restaurering av provytor 2016

Sevedskvarn

Gysinge

Restaurera provytor och utvärdera vattenområdenas potential

Bra Harrfiske - område

Länsstyrelsen
Gävleborg

Grus och ved på Dalälvens botten vid Granön, Gysinge

Länsstyrelsen
Gävleborg

Återskapa lek- och uppväxtområden av hög kvalitet

Effektuppföljning !

Utvärdera !

Länsstyrelsen
Gävleborg

Länsstyrelsen
Gävleborg

Sevedskvarn

Under maskininsatsen kom det fram
stora mängder grus och småsten

Länsstyrelsen
Gävleborg

Återskapa förlorad variation

Ökad Vatten-
föring mot
Kvarnholmen

Sprida vattnet
över större yta

Återföra
storsten

Länsstyrelsen
Gävleborg

Hartijoki – manuell återställning

Bredforsen – Storblockig , men saknar finare material

Återföring av lekgrus till Strömsträckor

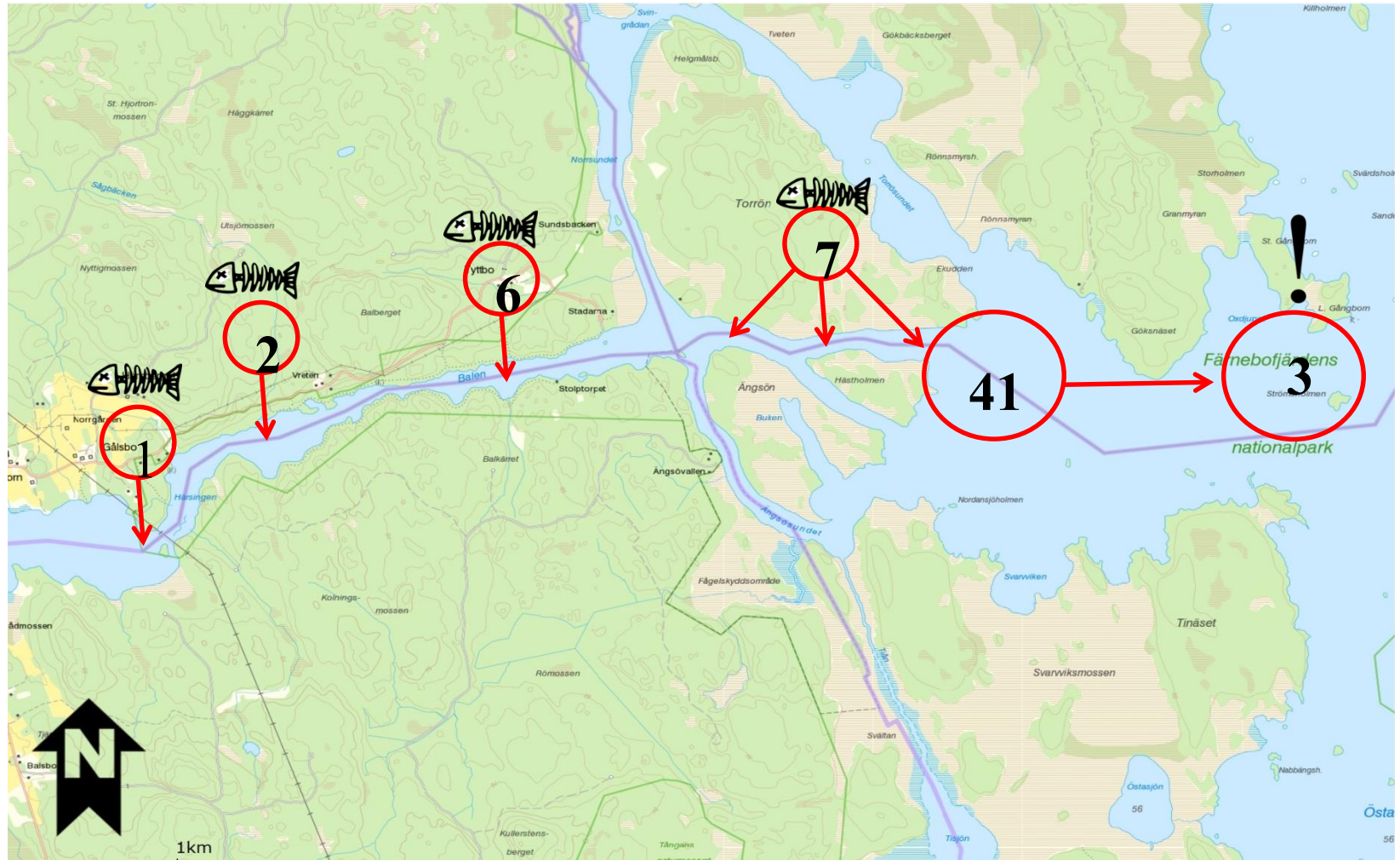

Återskapat lek-bottnar och NY chans till föryngring

Länsstyrelsen
Gävleborg

Smolt utvandningsstudie 2016

Informationsutbyte viktigt !

FÄRNEBOFJÄRDENS
NATIONALPARK

FISKAR, FISKEVÅRD OCH FISKVANDRING I NEDRE DALÄLVEN

Havsöring märkt med radiosändare

Onsdag 16 november kl. 18.30-ca 20
Plats: Hörsalen vid Café Udden, Gysinge

Lokal kunskap viktig!

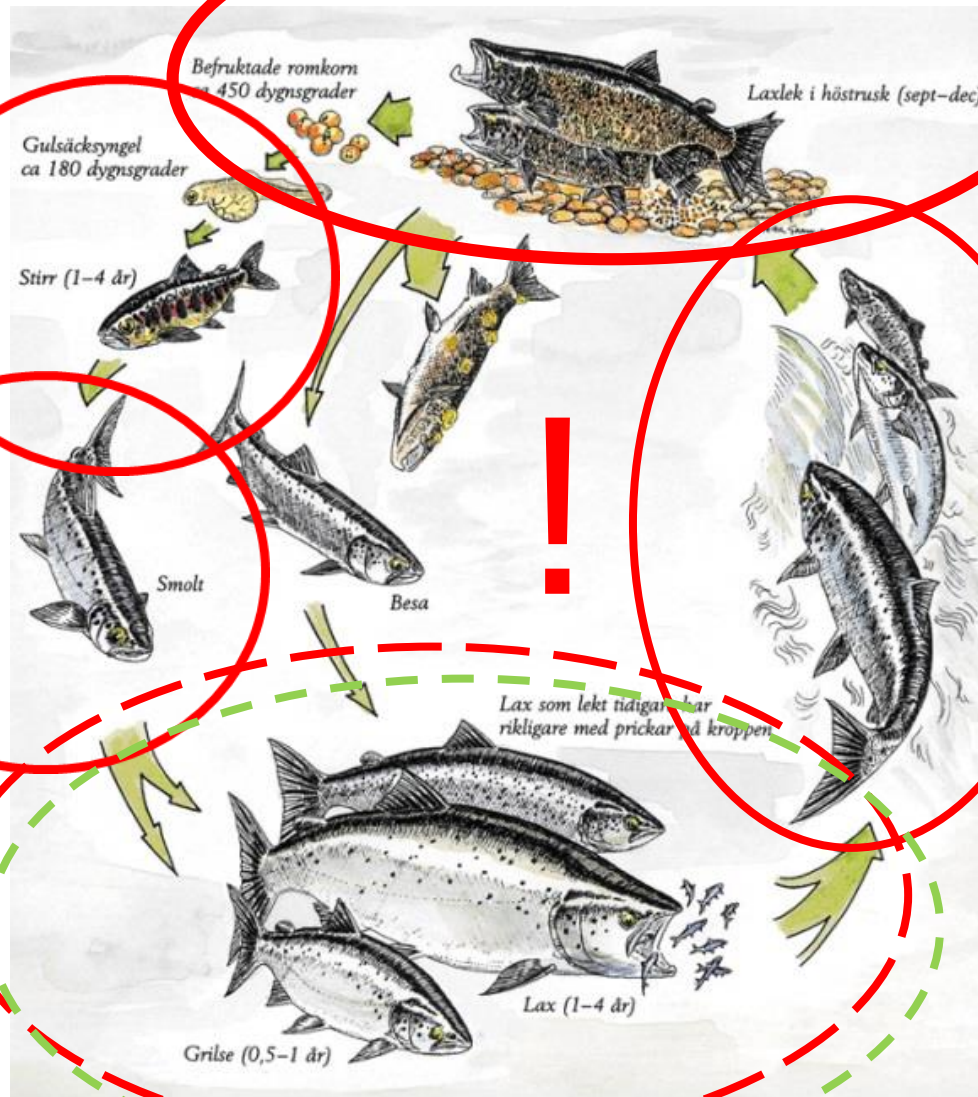
Exempel:

Var övervintrar harren ?

**Var lekte siken och
harren nedanför
Älvkarleby?**

Länsstyrelsen
Gävleborg

Smoltpro-
Projektet m m

Varför är det viktigt att göra Laxförvaltningsplan just nu?

- Nya förutsättningar
- Minskat havsfiske
- Ökad återvandring av både vild och odlad lax
- Ökat bevaknings- och kontrollbehov
- Resursen måste förvaltas bättre i ALLA led
- Arbetet kommer att bli omfattande och ta tid och resurser!
- Bra att komma överens **INNAN** RESURSEN FINNS
PÅ PLATS

Varför är det viktigt att göra Laxförvaltningsplan just nu?

- EU´s laxförvaltningsplan kommer med stor sannolikhet att innebära betydligt större krav på statistik från älvarna, som grund för en god förvaltning av de enskilda stammarna
- För att kunna möta detta måste vi snarast bygga upp bättre system för kunskapsinsamling
- Detta kan inte fiskerättsägarna göra helt själva men de ska vara mycket delaktiga i arbetet
- Kunskap och undersökningar som bedrivs måste kopplas direkt till den praktiska förvaltningen

Laxförvaltningsplan Dalälven

- Omvärldsanalys
- Hitta ”Världens bästa Laxförvaltningsplaner”
- Anpassa till lokala och regional förhållanden
- Ta fram:
- Gemensam vision gemensamma syften och mål.
- Gemensam organisation
- Förankra !
- Slå fast – Besluta.
- Göra stabilt – inga ”kupper”

Gemensamt projekt ?

Tack !

Kalle Gullberg,
Länsstyrelsen Gävleborg

010 – 225 14 12

karl.gullberg@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen
Gävleborg